پارسیان دژ
تاریخ، فرهنگ و میراث ایران

مجموعهٔ مقاله‌ها
نسخهٔ ماندگار

ایران در دوران معاصر

آنچه ابن‌سینا از ایران باستان آموخت

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی
انتشار: ۲۴ شهریور ۱۳۹۲ · ۳ دقیقه مطالعه

چکیدهٔ مقاله

ابن سینا سرزمین ایران همواره جایگاه پزشکان بزرگ بوده است. از پزشکان باستانی مانند جمشید که گیاهان دارویی را به مردم شناساند تا پزشکان بزرگی مانند رازی، اهوازی و ابن‌سینا. امروزه نیز پزشکان بزرگ ایرانی چه در میهن خود و چه در سازمان‌های پزشکی بزرگ جهان، نقش چشمگیر در پیشرفت دانش پزشکی دارند. با این همه، هیچ یک از پزشکان ایرانی به اندازه‌ی ابن‌سینا در جهان پرآوازه نشده است. ابن‌سینا پرآوازه‌ترین کتاب پزشکی به نام قانون فی الطب (قانون در پزشکی) را نوشت. او برای نوشتن این کتاب از آثار پزشکان پیشین به

پارسیان دژ / ایران در دوران معاصر

ابن سینا

سرزمین ایران همواره جایگاه پزشکان بزرگ بوده است. از پزشکان باستانی مانند جمشید که گیاهان دارویی را به مردم شناساند تا پزشکان بزرگی مانند رازی، اهوازی و ابن‌سینا. امروزه نیز پزشکان بزرگ ایرانی چه در میهن خود و چه در سازمان‌های پزشکی بزرگ جهان، نقش چشمگیر در پیشرفت دانش پزشکی دارند. با این همه، هیچ یک از پزشکان ایرانی به اندازه‌ی ابن‌سینا در جهان پرآوازه نشده است.

ابن‌سینا پرآوازه‌ترین کتاب پزشکی به نام قانون فی الطب (قانون در پزشکی) را نوشت. او برای نوشتن این کتاب از آثار پزشکان پیشین بهره گرفت، اما هیچ یک از آثار پیشینیان از نظر سادگیِ نوشتن و نظم و ترتیب با کتاب وی برابری نمی‌کند. از این رو، قانون ابن‌سینا کتاب مرجع برای پزشکان کشورهای اسلامی شد و از 1250 تا 1600 میلادی یکی از کتاب‌های درسی اصلی در دانشکده‌های پزشکی اروپا بود.

ابن‌سینا حدود هجده سال داشت که به عنوان پزشکی کاردان در بخارا شناخته شد و پزشکان دیگر برای فراگیری پزشکی به نزد او آمدند. هنگامی‌که فرمانروای بخارا به نام نوح سامانی به بیماری دچار شد و پزشکان نتوانستند او را درمان کنند، این پزشک جوان را به بالین فرمانروا آوردند. ابن‌سینا فرمانروا را درمان کرد و اجازه یافت به کتابخانه‌ی بارگاه نوح سامانی راه یابد. این پاداش برای ابن‌سینا مانند این بود که به بهشت راه یافته است.

ابن‌سینا به کتابخانه‌ای راه یافت که اتاق‌های بسیار داشت. در هر اتاق کتاب‌های یکی از شاخه‌های دانش را در صندوق‌هایی گذاشته بودند. نام کتاب‌ها در فهرست‌های جداگانه آمده بود. ابن‌سینا کتاب‌هایی را در آن‌جا یافت که مردم نام آن‌ها را نشنیده بودند و خود نیز تا کنون آن‌ها را ندیده بود. ابن‌سینا آن کتاب‌ها را به دقت خواند و جایگاه علمی هر دانشمند را شناخت.

ابن‌سینا کتاب‌های دانشمندان گندی‌شاپور را خوانده بود، همان دانشگاهی که در دوره‌ی ساسانیان به اوج رسید.

یکی از آن دانشمندان، شاپور پسر سهلِ کوسج بود که کتابی ارزشمند قراباذین را نوشته بود. این کتاب راهنمای ساختن دارو در بیمارستان گندی‌شاپور و دیگر بیمارستان‌های دوره‌ی اسلامی بود. این کتاب بیش از 300 سال (تا میانه‌ی سده‌ی ششم هجری) مهم‌ترین کتاب مرجع داروسازی به شمار می‌رفت.

بیشتر بخش داروسازی کتاب قانون ابن‌سینا بر پایه‌ی کتاب داروسازی شاپور است. او از دیگر دانشمندان گندی‌شاپوری مانند ماسرجویه، بختیشوع و یوحنا پسر سرابیون نیز یاد کرده است. به کوشش او بود که دانش پزشکان گندی‌شاپوری ماندگار شد و از راه کتاب قانون فی طب به دست ما رسید. ابن‌سینا مانند هر دانشمند برجسته‌ای از اندیشه‌ی دانشمندان پیش از خود بهره می‌گرفت و نوآوری‌های خود را نیز داشت.

سخن سینا: «رویدادهایی که برای من پیش آمد و گرفتاری‌های و دردسرهایی که به سوی من یورش آوردند، اگر بر کو ه‌های بزرگ و استوار فرود می‌آمدند، از هم می‌پاشیدند و بر زمین فرو می‌ریختند.»

برگرفته شده از جزیره دانش

کتاب ابن سینا

نویسنده: حسن سالاری ویراستار: یونس کرامتی

ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، «آنچه ابن‌سینا از ایران باستان آموخت»، پارسیان دژ، ۱۳۹۲.

خواندن مقاله و پیوست‌های آن در وب‌سایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

https://parsiandej.ir/articles/1356/pdf/آنچه-ابن-سینا-از-ایران-باستان-آموخت.pdf

آخرین ویرایش مقاله: ۱۲ مرداد ۱۴۰۵